

**PREZES
KRAJOWEJ RADY
DIAGNOSTÓW LABORATORYJNYCH**

L.dz. 218/02/21

Warszawa, dnia 23 lutego 2021 r.

**Sz. P.
dr hab. Adam Bodnar
Rzecznik Praw Obywatelskich**

Szanowny Panie Rzeczniku,

w związku z toczącymi się pracami nad sposobem ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych, regulowanego ustawą z dnia 8 czerwca 2017 r. (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 830), dalej Ustawa, uprzejmie proszę Pana Rzecznika o analizę prezentowanego zagadnienia oraz zabranie głosu w toczącej się dyskusji.

Przywołany powyżej akt prawny zawiera rozwiązania wadliwe, mające charakter dyskryminacyjny, a jako taki nie może być akceptowany w państwie prawa. W debacie nad nowym sposobem ustalania najniższych wynagrodzeń, prowadzonej w ramach Zespołu Trójstronnego ds. Ochrony Zdrowia, przedstawicielom zawodów medycznych proponuje się w zasadzie jedynie korektę współczynników pracy, zamiast dogłębną zmianę, przywracającą godność marginalizowanym przez lata zawodom medycznym.

Zgodnie z art. 13 kodeksu pracy (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1320 ze zm.) pracownik ma prawo do godziwego wynagrodzenia za pracę. Warunki realizacji tego prawa określają przepisy prawa pracy oraz polityka państwa w dziedzinie płac, w szczególności poprzez ustalanie minimalnego wynagrodzenia za pracę. Kształtowanie polityki wynagrodzeń jest zatem istotnym elementem kształtowania polityki społecznej.

Okres epidemii uwypuklił wszelkie mankamenty systemu ochrony zdrowia i jednoznacznie pokazał, że założenia Ustawy nie mają nic wspólnego z rzeczywistością. Atrakcyjność zawodu diagnosty laboratoryjnego, wobec karygodnie niskiego poziomu płacy minimalnej pozostawia wiele do życzenia. Okoliczność ta w żadnym stopniu nie kreuje wizerunku zawodu, który jak pokazał czas epidemii, stał się filarem bezpieczeństwa Rzeczypospolitej. Co więcej regulacje dotyczące wynagrodzenia diagnostów laboratoryjnych, zróżnicowane względem zawodu lekarza oraz lekarza dentystry noszą znamiona dyskryminacji, o czym poniżej.

Szanowny Panie Rzeczniku, diagnosta laboratoryjny to zawód medyczny, którego wykonywanie wymaga co do zasady wieloletniej nauki na uczelni medycznej, specjalizacji, odporności psychicznej i odpowiedzialności niemniejszej niż w przypadku lekarzy czy lekarzy dentystry. Diagnosty

**PREZES
KRAJOWEJ RADY
DIAGNOSTÓW LABORATORYJNYCH**

laboratoryjni posiadają analogiczne wykształcenie, niemniej nie jesteśmy traktowani w sposób adekwatny do naszej roli w systemie ochrony zdrowia. Jesteśmy różnicowani względem innych grup zawodów medycznych w oderwaniu od jakichkolwiek kryteriów przewidzianych w prawie.

Oprócz całkowicie nieadekwatnego wynagrodzenia, diagnosty laboratoryjni finansują szkolenie specjalizacyjne oraz egzamin specjalizacyjny ze środków własnych, co częstokroć pochłania ich roczne zarobki. Taki obowiązek nie jest przewidziany dla lepiej zarabiających kolegów lekarzy i lekarzy dentyistów, którzy otrzymali przywilej finansowania kształcenia specjalizacyjnego ze środków publicznych. W odróżnieniu od grupy lekarzy i lekarzy dentyistów nie otrzymaliśmy także od ustawodawcy prawa do pełnopłatnego urlopu szkoleniowego. Obowiązujące współczynniki pracy oraz ich proponowane korekty mają charakter wprost dyskryminujący. Poniżej przedkładam skrótowe zestawienie danych ukazujące np., zrównanie wynagrodzenia minimalnego diagnosty laboratoryjnego ze specjalizacją z wynagrodzeniem minimalnym lekarza bez specjalizacji. A przecież to na pracy diagnosty laboratoryjnego lekarz opiera stosowaną przez siebie terapię.

	LEKARZ	LEKARZ DENTYSTA	DIAGNOSTA LABORATORYJNY
Wyższe wykształcenie medyczne (jednolite)	TAK	TAK	TAK
Czas kształcenia na uczelni medycznej	6 LAT	5 LAT	5 LAT
Liczba punktów ECTS	324	268	270
Czas kształcenia specjalizacyjnego	do 6 LAT	do 5 LAT	do 5 LAT
Finansowanie szkolenia specjalizacyjnego	budżet państwa	budżet państwa	środki własne diagnosty
Uprawnienia do leczenia (badania)	całe ciało	twarzoczaszka	materiał pobrany z całego ciała
Odpowiedzialność zawodowa	TAK	TAK	TAK
Obowiązek przynależności do samorządu zawodowego	TAK	TAK	TAK
Finansowanie Państwowego Egzaminu Specjalizacyjnego	budżet państwa	budżet państwa	środki własne diagnosty
Pełnopłatny urlop szkoleniowy	6 dni	6 dni	0 dni
Aktualnie obowiązujące współczynniki najniższego wynagrodzenia	2021 r.	2021 r.	2021 r.
(z tytułem specjalisty):	1,27	1,27	1,05
(bez specjalizacji):	1,05	1,05	0,73
Współczynniki proponowane przez MZ :	w 2023 r.	w 2023 r.	W 2023 r.
(z tytułem specjalisty):	1,36	1,36	1,1
(bez specjalizacji):	1,1	1,1	0,78

tab. opracowanie własne

PREZES KRAJOWEJ RADY DIAGNOSTÓW LABORATORYJNYCH

Przedstawione rozbieżności nie sprzyjają tworzeniu sprawnego systemu prawa pracy i kreowaniu spójnej polityki społecznej, a wprowadzają nieuzasadnione podziały oraz różnicują w sposób niedozwolony konkretne grupy pracowników.

Śmiem wątpić czy tworzenie systemu dyskryminującego specjalistów o najwyższych kompetencjach można nazwać polityką zmierzającą do pełnego produktywnego zatrudnienia, o której mowa m.in. w art. 65 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 10 § 3 kodeksu pracy. Brak stymulacji ze strony Państwa nie sprzyja rozwojowi specjalistycznie wykształconej kadry medycznej i spowoduje odczuwalne w skutkach braki kadrowe.

Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 stycznia 2005 r., sygn. akt K 31/03 różnicowanie sytuacji podmiotów podobnych jest dopuszczalne, jeżeli zostały dochowane trzy wymogi:

- 1) wprowadzone przez ustawodawcę kryteria różnicowania muszą być racjonalnie uzasadnione i muszą mieć związek z celem i treścią przepisów, w których zawarta jest dana norma;
- 2) waga interesu, któremu ma służyć różnicowanie podmiotów podobnych, musi pozostawać w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostaną naruszone w wyniku różnego traktowania podmiotów podobnych;
- 3) różnicowanie podmiotów podobnych musi znajdować podstawę w wartościach, zasadach lub normach konstytucyjnych.

Regulacje prawne zawarte w projekcie ustawy, których celem jest określenie sposobu ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego pracowników wykonujących zawody medyczne zatrudnionych w podmiotach leczniczych, należy uznać jako naruszające art. 65 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz zasadę równości określoną w art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 7 maja 2001 r., o sygn. akt K 19/00, wskazał, że przepis art. 65 w zw. z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w części odwołującej się do zasad sprawiedliwości społecznej stanowi podstawę do uznania zasady sprawiedliwego wynagradzania za świadczoną pracę jako założenia o randze konstytucyjnej. Przepis ten jest uznawany jako wyjątek od zasady swobodnego kształtowania treści umów o pracę oraz konkretyzuje ogólną zasadę sprawiedliwości społecznej. Ustawa zarówno w obecnym kształcie jak i w ramach przedstawianych propozycji godzi w konstytucyjne prawa i wolności, jawnie dyskryminując grupę diagnostów laboratoryjnych.

Kodeks pracy, realizując konstytucyjne prawa i wolności jednostki, wprowadza na różnych płaszczyznach zasadę równości (vide art. 11² k.p., art. 18^{3b} § 1 pkt. 2) k.p.), zasadę godziwego wynagrodzenia (art. 13 k.p.), niedyskryminacji w zatrudnieniu (art. 18^{3a} k.p.). Realizacji tych postulatów na próżno szukać w Ustawie, gdzie systemowo wprowadza się regulacje dyskryminujące. Jaskrawym tego przykładem jest określenie minimalnego wynagrodzenia np. w kontekście osoby kierownika medycznego laboratorium diagnostycznego.

Zgodnie z aktualnie obowiązującymi przepisami, kierownikiem medycznego laboratorium diagnostycznego jest osoba, która posiada tytuł specjalisty zgodny z profilem laboratorium. W praktyce może to być zatem lekarz posiadający specjalizację lub diagnosta laboratoryjny posiadający specjalizację.

**PREZES
KRAJOWEJ RADY
DIAGNOSTÓW LABORATORYJNYCH**

Wynagrodzenie zasadnicze takiego kierownika, pomimo wykonywania takiej samej pracy w tym samym miejscu będzie się diametralnie różniło w zależności od tego, czy będzie to lekarz czy diagnosta.

Stanowisko	KIEROWNIK LABORATORIUM	
	Diagnosta Laboratoryjny	Lekarz
Zawód		
Tytuł specjalisty	TAK	TAK
Zakres obowiązków	analogiczny	
Czas pracy	analogiczny	
Miejsce pracy	analogiczne	
Odpowiedzialność	analogiczna	
Doświadczenie zawodowe	analogiczne	
Aktualny współczynnik pracy wynagrodzenia (2021)	1,05	1,27
Propozycja MZ współczynnika pracy na rok 2023 roku	1,10	1,36
Wysokość podwyższenia współczynników w 2023 roku	+ 0,05	+ 0,09

tab. opracowanie własne

Jak zatem widać wprost, osoby wykonujące dokładnie te same czynności, w tym samym miejscu i czasie, posiadające analogiczne doświadczenie oraz tytuł specjalisty otrzymują ustawową gwarancję nierównego traktowania, bowiem lekarz ze specjalizacją otrzymuje gwarancję wynagrodzenia na wyższym poziomie niż diagnosta laboratoryjny ze specjalizacją, który przecież w danym laboratorium jako kierownik wykonuje analogiczne czynności. Kuriozum takiego rozwiązania widać najdobitniej w sytuacji lekarzy wpisanych na listę diagnostów laboratoryjnych. W zależności od dokumentu, którym ta sama osoba wylegitymuje się przy zawieraniu umowy o pracę otrzyma diametralnie różne wynagrodzenie.

Co więcej, w toku prac nad nowymi regulacjami dotyczącymi najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych proponuje się lepiej zarabiającym lekarzom prawie dwukrotnie wyższy wzrost płacy minimalnej względem i tak gorzej zarabiających diagnostów laboratoryjnych. Z jednej strony godzi to w wyżej wskazane zasady i gwarancje, z drugiej zaś strony stanowi oczywistą sprzeczność z celem Ustawy wskazywanym przez prawodawcę w jej uzasadnieniu. Przywołana powyżej Ustawa, zgodnie z uzasadnieniem projektu (vide <http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/druk.xsp?nr=1583>), miała przecież za zadanie wprowadzenie systemowych rozwiązań prawnych w celu „znielowania w latach 2017–2021 dysproporcji w zakresie poziomu wynagrodzeń podstawowych grup pracowników medycznych zatrudnionych w podmiotach leczniczych”. Po czterech latach jej obowiązywania widać wyraźnie, że proponowany dotychczas schemat działania nie odniósł zamierzonego skutku, a projektowane regulacje odniosą przecież skutek

**PREZES
KRAJOWEJ RADY
DIAGNOSTÓW LABORATORYJNYCH**

dokładnie odwrotny do pierwotnie zamierzonego. Otóż wzrost płacy minimalnej grupy lepiej zarabiającej ma być dwukrotnie wyższy od wzrostu płacy minimalnej grupy gorzej zarabiającej.

Szanowny Panie Rzeczniku, kosmetyczna poprawka w postaci korekty współczynników pracy, już choćby wobec działania zjawiska inflacji nie spowoduje przywrócenia równości wobec prawa oraz ustabilizowania polityki społecznej w zakresie wynagrodzeń w ochronie zdrowia. Tym samym bezpieczeństwo polityki społecznej w tej materii wydaje się ryzykownie zagrożone. Funkcjonujący od lat krzywdzący system wynagradzania w służbie zdrowia wymaga jasnego stanowiska ze strony Rzecznika Praw Obywatelskich, gdyż godzi w konstytucyjne prawa i wolności konkretnych grup pracowniczych. Wprowadzone zróżnicowanie konkretnych grup zawodowych, pozbawione de facto w przypadku diagnostów laboratoryjnych podstawy merytorycznej, nie może zostać zaakceptowane.

W związku z rolą pełnioną przez diagnostów laboratoryjnych w systemie ochrony zdrowia oraz konstrukcją kształcenia, zawód diagnosty laboratoryjnego musi być zrównany na poziomie gwarancji najniższego wynagrodzenia z zawodem lekarza i lekarza dentystry.

Mając powyższe na uwadze uważam, że wsparcie Pana Rzecznika w prowadzonym dialogu istotnie przyczyni się do weryfikacji propozycji pozostających w sprzeczności z podstawowymi zasadami konstytucyjnej ochrony praw i wolności.

(-) Alina Niewiadomska

Prezes

Krajowej Rady Diagnostów Laboratoryjnych